

Kristianstads
kommun

www.kristianstad.se

VA-strategi för Kristianstads kommun

VA-policy

- För Kristianstads kommun

Kristianstads kommun ska växa på ett hållbart sätt. Det är kommunens ansvar att VA-planeringen sköts på ett sådant sätt att det finns tillgång till ett rent och hälsosamt dricksvatten. Avloppssystemen ska vara byggda och skötas så att miljöpåverkan minimeras. VA-systemen ska byggas ut och underhållas på ett långsiktigt hållbart sätt.

Kristianstads kommun är huvudman för de allmänna vatten och avloppsanläggningarna i kommunen. Kommunens tekniska förvaltning ansvarar för verksamheten och underhåller anläggningarna. Principiellt viktiga beslut för VA-verksamheten tas av kommunfullmäktige, såsom ändring av det kommunala verksamhetsområdet för VA och beslut om VA-taxa.

Kommunen ska aktivt arbeta för ett ökat löpande samarbete med andra kommuner, organisationer och företag i alla strategiska VA-frågor som berör kommunen.

Planering för ny bebyggelse

- VA-utbyggnad och VA-försörjning ska ske på ett samhällsekonomiskt och miljömässigt ansvarsfullt sätt.
- Kommunens översiktsplanering och VA-planeringen behöver ske i dialog där möjligheterna till VA-försörjning ska vara vägledande för översiktsplaneringen och tvärtom.
- Hänsyn behöver tas till befintliga förutsättningar för VA-försörjning i den fysiska planeringen. Befintliga VA-system och höjdförutsättningar är exempel på sådana förutsättningar.
- Om ett antal fastigheter tillkommer till en bebyggelsegrupp så att ett större sammanhang enligt vattentjänstlagen uppstår, ska det kommunala verksamhetsområdet utvidgas.

VA-utbyggnad i befintlig bebyggelse

- Behovet av VA-utbyggnad styrs av lag (2006:412) om allmänna vattentjänster där recipientens känslighet, antal fastigheter samt risk för översvämning är bedömningsgrunder. Prioriteringen av utbyggnadsområden ska göras på ett sådant sätt att tekniska, miljömässiga och ekonomiska faktorer vägs samman.
- VA-utbyggnad ska ske med samtliga kommunala vattentjänster där behov finns enligt vattentjänstlagen om behovet inte har blivit tillgodosett sedan tidigare. Det betyder att om ett område ska förses med dricksvatten ska även spillvattenförsörjning ordnas.
- I de fall anslutning efterfrågas för enstaka fastighet eller samfällighetsförening, som inte utgör ett större sammanhang enligt lag om allmänna vattentjänster, kan under vissa förutsättningar anslutning göras via avtal efter särskild prövning.

VA-anläggningen

- Underhåll av och investeringar på kommunens VA-anläggning ska ske enligt en långsiktig underhålls- och investeringsplan.
- Så långt det är möjligt ska arbeten på ledningsnät samordnas med övriga entreprenadarbeten.

Ekonomi

- Kommunen har genom sin bebyggelseplanering möjlighet att styra utvecklingen av den delen i VA-taxan som är kopplad till utbyggnad av ledningsnät.
- Drift och utbyggnad av VA-anläggningen ska finansieras i sin helhet av beslutad VA-taxa. De övervägande kostnaderna, exempelvis el- och materialkostnader, uppstår i drift av befintliga anläggningar och VA-taxan revideras därför årligen för att uppnå god ekonomisk följsamhet.
- En mindre del av kostnaderna som skall finansieras med VA-taxan beror av två komponenter, ränta och avskrivningar som är en konsekvens av historiska investeringar.
- Kommunfullmäktige ansvarar för att VA-taxan i sin helhet är balanserad mot behovet av utbyggnad, investering samt underhåll av den kommunala VA-anläggningen

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning.....	4
Inledning	6
Bakgrund och syfte.....	6
Omvärldsfaktorer och förutsättningar.....	6
Lagstiftning och miljömål	6
Bebyggelseutveckling enligt översiktsplanen	7
Vatten- och avloppsförsörjning i ett förändrat klimat	8
Nulägesbeskrivning enskild VA-försörjning	8
Större enskilda vattentäkter	8
Recipienter	8
Plan för de befintliga allmänna VA-anläggningarna	10
Det kommunala verksamhetsområdet.....	10
VA-avdelningens strategi för arbetet med vattenskyddsområden	11
Nödvatten	11
Åtgärdsbehov vattenverk	12
Åtgärdsbehov avloppsrening och reningsverk.....	13
.....	13
Dagvattenhantering.....	14
Åtgärdsbehov på den allmänna VA-anläggningen	15
Grönplan	15
Plan för enskild VA-försörjning.....	15
Tillsyn enligt Miljöbalken	15
Normal och hög skyddsnivå	16
Tekniska lösningar.....	16
Definitioner	17
Bilaga 1	1
Lagstiftning och miljömål	1
Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster.....	1
Livsmedelsverkets föreskrifter för dricksvatten	1
EU:s ramdirektiv och miljökvalitetsnormer	2
2020 Miljömål	2
Plan- och bygglagen (PBL)	3
Miljöbalken (MB)	4
Baltic Sea Action Plan (BSAP).....	4
Bilaga 2	5
Nulägesbeskrivning	5
Grundvattenbaserad vattenförsörjning	5
Vattenförsörjning och vattenverk.....	6
Dricksvattensäkerhet.....	7
Vattenskydd.....	8
Avloppsrening och reningsverk	8
Ledningsnät.....	9

Spillvattenledningar	9
Tillskottsvatten	9
Dricksvattenledningar.....	10
Dagvattenledningar.....	10
Ledningsförnyelse	10
Nulägesbeskrivning, tabeller.....	11
Tabell 1 Översikt över reningsverkens recipienter.....	11
Tabell 2. Kommunala vattenverk i Kristianstads kommun	12
Tabell 3. Preliminär bedömning av vilka vattenverk som kan behållas resp. byggas om eller slopas.....	12
Tabell 4. Lista över samtliga reningsverk i kommunen	14
Tabell 5. Översikt av reningsverkens kapacitet och behov av åtgärder	15
Tabell 6. Sammanställning av åtgärdsbehov i det allmänna VA-nätet	17
Tabell 7. Behovsbedömda bebyggelsegrupper utanför verksamhetsområdet, antal fastigheter samt beskrivning av VA-standard där den är känd.	18
Bilaga 3	19
Strategier för utbyggnad av kommunalt vatten och avlopp, så kallade §6 område.	19
Beskrivning av utbyggnadsområden	20
Stråk 1 Österslöv.....	20
Stråk 2 Åhuskusten.....	20
Stråk 3 Önnestad	21
Stråk 4 Vanneberga	21
Stråk 5 Öllsjö-Vä	22
Stråk 6 Degeberga	22
Stråk 7 Everöd.....	23
Stråk 8 Fjälkinge	23
Stråk 9 Bjärlöv – Färlöv	24
Stråk 10 Arkelstorp	24
Stråk 11 Tollarp.....	24
Stråk 12 Vånga, öster och söder om byn.....	25
Stråk 13 Gärds Köpinge	25
Stråk 14 Rickarum	25
Stråk 15 Norra Strö – Övarp.....	25

Omslagsfoto: Mona Eliasson, Kristianstads kommun

Inledning

VA-strategin utgör ett styrdokument som ska antas av kommunfullmäktige. Denna strategi ska ses som en komplettering och underlag till kommunens översiktsplan (ÖP). Strategin tar sikte på att följa översiktsplanen och dess påverkan på VA-försörjningen inom kommunen de närmaste 20 åren.

Fördjupning i VA-utbyggnad i befintlig bebyggelse, dagvattenhantering, skyfallshantering, grönplan, budget-verksamhetsplan VA 2019–2029 finns i separata dokument och behandlas således bara ytligt i denna strategi.

Den nu föreliggande VA-strategin är en uppdatering och revidering av tidigare version kallad VA-plan beslutad av kommunfullmäktige 2016-10-18. Samråd har skett löpande med miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen och kommunledningskontoret. I slutet av dokumentet finns en ordlista med definitioner som förekommer i texten.

Bakgrund och syfte

Framtagandet av VA-strategin kommer att underlätta för både kommunens egen handläggning av ärenden samt enskildas möjligheter att planera sitt boende.

VA-strategin ger en heltäckande långsiktig planering för hela kommunen, både inom och utanför nuvarande verksamhetsområden för VA.

Genom VA-strategin förankras VA-frågor och behov både politiskt och bland tjänstemän. Fastighetsägare får tydligare information genom att strategin beskriver vilka områden som skall anslutas till den allmänna VA-anläggningen.

Omvärldsfaktorer och förutsättningar

Lagstiftning och miljömål

Grunden för utbyggnad av kommunalt vatten och avlopp finns i bestämmelserna i Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (vattentjänstlagen). Denna lag syftar till att säkerställa att vattenförsörjning och avlopp ordnas i ett större sammanhang om det behövs med hänsyn till skyddet av människors hälsa eller miljön.

Flera andra lagar reglerar uppfyllandet av vilka krav som ställs på både allmänna och enskilda VA-anläggningar. Miljöbalken med föreskrifter, livsmedelslagstiftningen, plan och bygglagen samt anläggningslagen.

Nationella och internationella beslut och överenskommelser som exempelvis miljömål, vattenmyndigheternas åtgärdsprogram och Baltic Sea Action Plan (BSAP) fokuserar på vilka åtgärder som krävs för att minska belastningen på grundvatten, sjöar, vattendrag och hav. För mer detaljerad redogörelse över ovanstående, se Bilaga 1.

Bebyggelseutveckling enligt översiktsplanen

Enligt kommunstyrelsens reglemente så ligger det i kommunstyrelsens ledningsfunktion att leda och samordna bland annat den strategiska planeringen inklusive den översiktliga fysiska planeringen. Genom politiskt antagna översiktsplaner, strategier och program anger kommunen en viljeinriktning för hur mark- och vattenområden och bebyggda miljöer på lång sikt ska användas och utvecklas. Översiktsplanen ger riktlinjer för hur mark- och vattenområden i kommunen ska användas och utgör viktiga beslutsunderlag för utvecklingen och markanvändningen i kommunen. VA-strategin ska förhålla sig till utbyggnadsmålen i strategiska översiktsplandokument antagna av kommunen. VA-strategin ska säkerställa att utbyggnadsområdena i kommunens översiktsplan kan förverkligas inom gällande tidsramar och att målen i antagna Riktlinjer för bostadsförsörjning kan nås över tid (400 bostäder per år fram till 2030).

Kommunens översiktsplan (ÖP) 2013 antogs av kommunfullmäktige 2013 (målår 2025) och gäller för hela kommunen förutom staden. Kust- och havsplanen är en ändring av översiktsplan 2013 (antogs av kommunfullmäktige 2019). Denna plan är vägledande för beslut om mark- och vattenanvändningen i kust- och havsområdet förutom basorten Åhus. Kust och havsplanen har ett planeringsperspektiv till år 2030, med utblickar i ett längre perspektiv utifrån klimatförändringen. Översiktsplanen för staden Kristianstad (ÄÖP Kristianstad) beslutades 2021-12-14. Det pågår ändringar av översiktsplan för basorten Åhus (ÄÖP Åhus) med målår runt 2036. Samråd planeras sommaren 2022 för ÄÖP Åhus. Vidare pågår det även en aktualitetsprövning av kommunens översiktsplan 2013.

Befolkningsprognosen pekar på en långsiktig befolkningsökning runt 1 procent årligen. Kommande bostadsutbyggnad är beaktad i befolkningsprognosen som bygger på underlag hämtade från översiktsplan och ÄÖP och som konkretiseras i utbyggnadsstrategin med tillhörande investeringsplan. I riktlinjer för bostadsförsörjning framgår att utbyggnadsstrategin syftar till att trygga bostadsförsörjningen genom att ange inriktningen till berörda nämnder, förvaltningar och styrelser om kommunens långsiktiga prioriteringar. Genom att ange tillvägagångssätt och investeringsbehov säkerställs effektiv uppstart för ny bostadsbebyggelse och andra offentliga samhällsfunktioner. Utbyggnadsstrategin ska tas fram som komplement till översiktsplanens genomförande. Strategin anger på vilket sätt översiktsplanen ska förverkligas gällande bostäder.

I översiktsplan för Kristianstads kommun ges inriktningar om strategisk bebyggelseutveckling vilka beskrivs i Riktlinjer för bostadsförsörjning. Häri anges att i staden Kristianstad och orterna Önnestad, Fjälkinge, Tollarp samt Åhus ska utvecklingen av befintligt bestånd och nyproduktion ske främst stationsnära och i regionala hållplatsnära lägen. I basorterna Arkelstorp och Degeberga samt övriga stora orter ska bostadsbeståndet främst utvecklas i lägen med god tillgänglighet till kollektivtrafik och annan service som orten erbjuder. Mindre orters och landsbygdens

kvaliteter ska värnas och utvecklas. Enstaka nya bostäder behöver tillkomma för att möjliggöra t.ex. generationsskiftet. Större mängd nyproduktion ska endast ske i särskilt attraktiva lägen. Detta innebär att det kan tillkomma ny bebyggelse (bostäder, verksamheter m.m.) i hela kommunen men i varierande omfattning.

Vatten- och avloppsförsörjning i ett förändrat klimat

VA-avdelningen på tekniska förvaltningen har utfört modelleringar över grundvattensituationen på Kristianstadsslätten nu och i ett framtida förändrat klimat. Grundvattenbildningen på Kristianstadsslätten har ökat på bekostnad av dränering till diken och vattendrag i takt med att de totala grundvattenuttagen på slätten har ökat.

Att återskapa eller restaurera våtmarker kan ha en positiv effekt på mängden grundvatten genom att bidra till en ökad grundvattenbildning eller genom att minska dräneringen av grundvatten. Hur vi väljer att förvalta våra gemensamma vattenresurser påverkar vår och kommande generations framtid.

Nulägesbeskrivning enskild VA-försörjning

Bebyggelsen utanför tätorterna har enskild vatten- och avloppsförsörjning med varierande standard. Uppskattningsvis finns det ca 8000 fastigheter med enskild VA-försörjning i kommun.

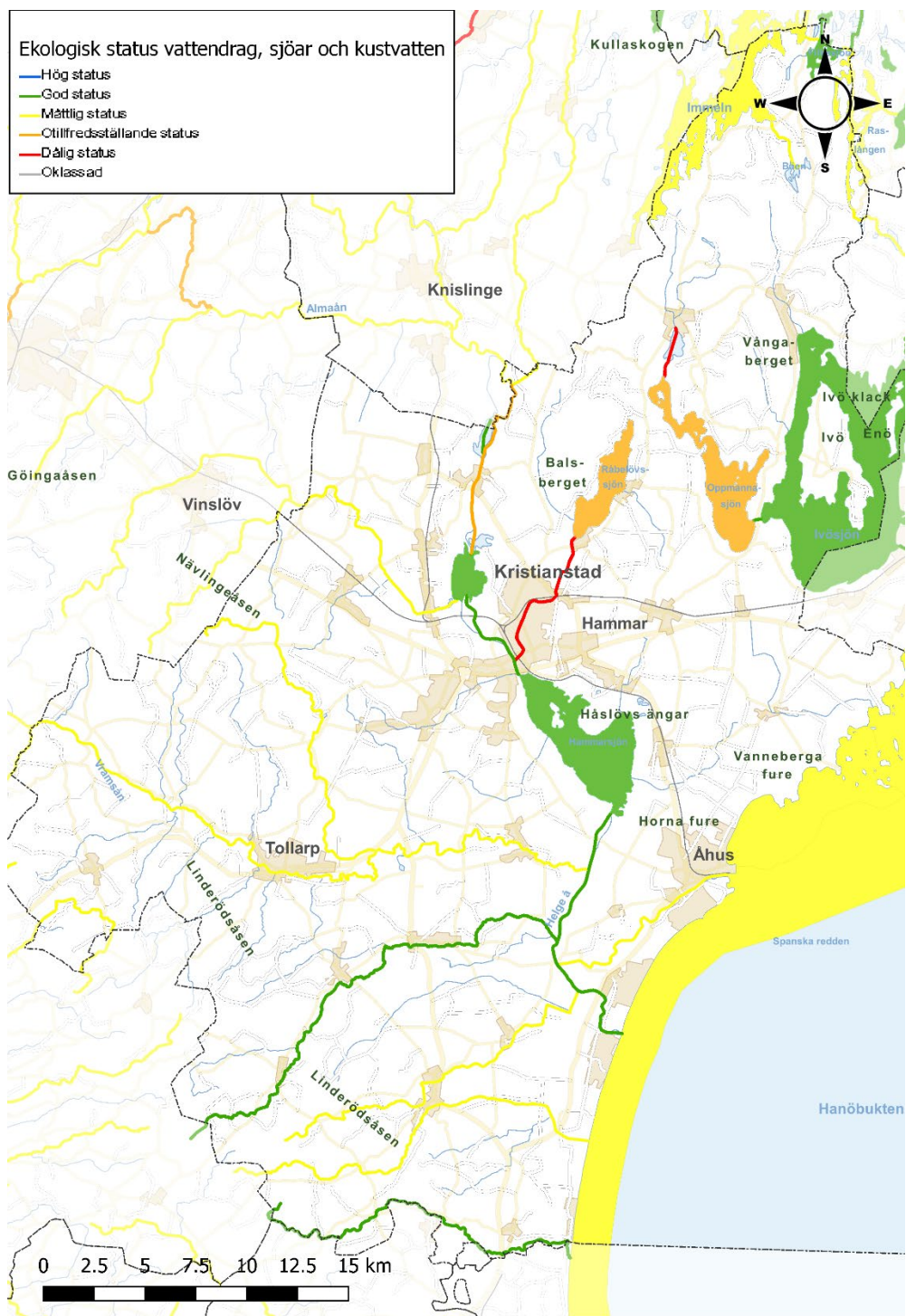
Större enskilda vattentäkter

I privat regi drivs 22 större vattentäkter, d.v.s. enskilda vattentäkter som försörjer fler än 50 personer eller producerar över 10 m³/d.

Recipenter

När avloppsvatten har genomgått behandling på ett reningsverk är det tillräckligt rent för att släppas ut i en recipient. För Kristianstad kommun är dessa vanligen ytvatten såsom å eller sjö, men återföring till grundvattnet förekommer också. Tabell 1 i Bilaga 2 redogör reningsverkens recipenter.

Avseende vattendragen bedöms det föreligga en risk att god status inte uppnås 2027 för vissa vattendrag inom kommunen. Vatteninformation Sverige (VISS) är en levande databas med vatteninformation. Se Figur 3 samt Bilaga 1, avsnitt EU:s ramdirektiv och miljökvalitetsnormer. VA-utbyggnad i befintlig bebyggelse, så kallade §6-områden prioriteras framöver med hänsyn till vattendragens ekologiska status.

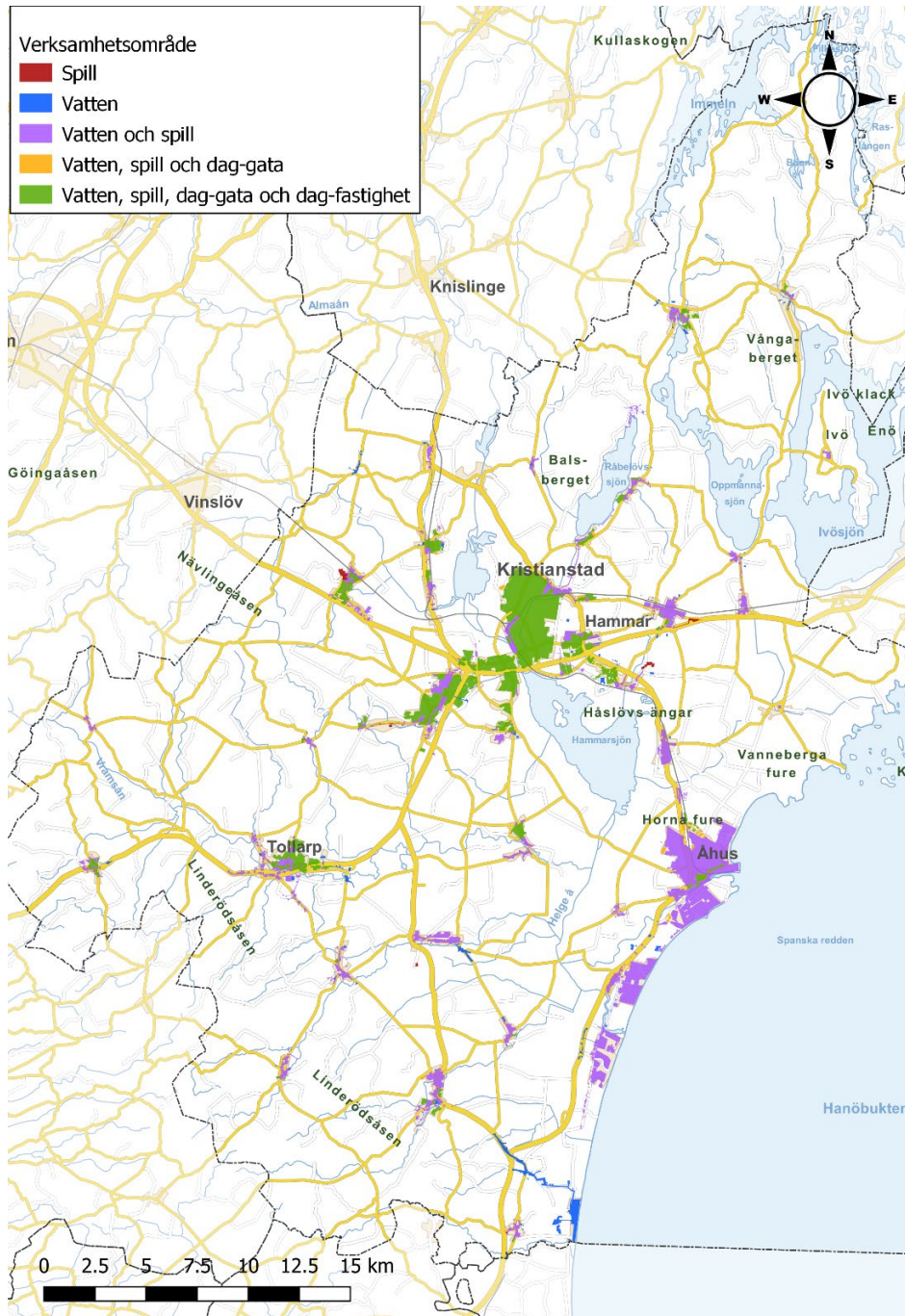

Figur 1 Ekologisk status för vattendrag och kustvatten. Utdrag från Vatteninformation Sverige (VISS).

Plan för de befintliga allmänna VA-anläggningarna

Det kommunala verksamhetsområdet

Kommunen tillhandahåller tre olika vattentjänster: Leverans av dricksvatten samt omhändertagande av spillvatten respektive dagvatten. Verksamhetsområden för respektive vattentjänst ses i Figur 4.

Figur 2 Översikt över kommunala verksamhetsområden för respektive vattentjänst.

VA-avdelningens strategi för arbetet med vattenskyddsområden

Arbetet med att inrätta och revidera vattenskyddsområden följer de arbetsgångar som är antagna (KF § 266, 2009-12-18 och KF § 241, 2016-12-13), med vissa korrigeringar på grund av ändrad lagstiftning. Kommunen fastställer själv sina vattenskyddsområden, med enstaka undantag. Utöver dessa arbetsgångar finns ett antal strategiska punkter som VA-avdelningen arbetar efter:

- ✓ Kommunikation om vattenskyddsområden till allmänheten
- ✓ Prioritering av arbetet görs med beaktande av exempelvis vattentäckernas känslighet, antal anslutna abonnenter och vattentäckernas placering
- ✓ Ersättningspolicy som är antagen i Kristianstads kommun (KF § 71, 2013-03-12)
- ✓ Sträva efter att utreda potentiella ersättningar i samband med samrådet vid inrättandet eller reviderandet av ett vattenskyddsområde. (Dock kan inga exakta ersättningsberäkningar göras i detta steg utan de ska göras efter inrättandet i enlighet med antagen ersättningspolicy. Ingen ersättning betalas ut innan vattenskyddsområdet är fastställt).

Nödvatten

Om det händer något som gör att det normala vattenledningsnätet inte kan användas, behöver dricksvatten levereras ut på något annat sätt. En nödvattenplan ska skapa goda förutsättningar för att förse kommunens invånare med nödvatten om krisen skulle vara framme.

Arbetet med en ny nödvattenplan pågår och förväntas bli klar 2022. Nödvattenplanen upprättas i samarbete mellan Räddningstjänsten och VA-avdelningen.

Åtgärdsbehov vattenverk

Tidigare säkerhetsgenomgångar och hygiengenomgångar på kommunens vattenverk har identifierat flertalet åtgärder för att rusta upp vattenverken. Vid en utbyggnad av VA enligt utbyggnadsplanen behöver separata utredningar visa vilken den bästa lösningen för vattenförsörjningen är vid varje enskild ort. Det kan finnas vattenverk som kan behövas avvecklas eller byggas om eller ut, se Tabell 3 i Bilaga 2.

Arbetet med att förnya och förbättra vattenförsörjningen inom kommunen pågår ständigt. Ett nytt vattenverk byggs i nuläget för att försörja Gärds Köpinge, Everöd, Östra Sönnarslöv och Huaröd med dricksvatten.

Framtida vattenförsörjning

För att säkerställa vattenförsörjningen på lång sikt är det viktigt att:

- Ta fram en kommunal vattenförsörjningsplan med strategi och riskanalys för den framtida vattenförsörjningen i kommunen med hänsyn till identifierade problem samt VA-utbyggnaden.
- Klimatanpassa vattenförsörjningen enligt Livsmedelsverkets handbok
- Alla kommunala vattenuttag har giltiga och tillräckliga tillstånd.
- Vattenskyddsområden med skyddsföreskrifter revideras, upprättas och fastställs.
- Förse samtliga vattenverk med tillräckliga säkerhetsbarriärer.
- Planera för reservvattenförsörjning för kommunens större orter.

Åtgärdsbehov avloppsrening och reningsverk

Många av reningsverken har idag låg standard på maskiner och teknik. Behovet av förnyelse och underhåll är därför stort. För de reningsverk som eventuellt kan behöva öka sin kapacitet bör inga stora nyinvesteringar göras innan behovet är utrett. De flesta reningsverk har problem med tillskottsvatten (dag- och dräneringsvatten som på olika sätt läcker in i spillvattenledningar).

Framtida avloppsrening

För att säkerställa avloppsreningens funktion på lång sikt är det viktigt att:

- Utveckla drift- och övervakningssystemet för reningsverken.
- Reinvestera i reningsverken så att de klarar nuvarande och framtida reningskrav.
- Åtgärda nuvarande problem med tillskottsvatten på reningsverk med stora flödesvariationer.
- Upprätta en detaljerad underhållsplan för reningsverken.

Dagvattenhantering

Kristianstads förutsättningar med en till viss del invallad stad samt Åhus som ligger lågt och nära havet gör det extra viktigt att arbeta med dagvattenfrågor. Framförallt gäller detta skyfallshantering och klimatanpassningsåtgärder. Med klimatförändringar som beräknas höja havsnivån samtidigt som mer extrema regntillfällen är att vänta gör tillsammans med urbanisering och förtätning av staden att vi alla måste arbeta med dagvatten ur ett långsiktigt hållbart perspektiv.

Kommunen har ca 47 mil dagvattenledningar. Ofta är de inte dimensionerade för att klara av dagens kapacitetskrav. Rent samhällsekonomiskt är det inte rimligt att dimensionera upp systemen överallt, utan det är bättre både ur ett ekonomiskt perspektiv, men också ur ett klimatanpassningsperspektiv, att fördröja flödet vid källan.

Vattentjänstlagen 6 § betonar vikten av skydd mot egendom och hälsa.

En klimatanpassad och långsiktigt hållbar dagvattenhantering måste eftersträvas vid all planering för ny och befintlig bebyggelse. Punkterna nedan är en avsiktsförklaring för att styra beslut och uppnå önskade resultat. Detta kan åstadkommas genom att:

- ✓ Samverkan och ansvarsfördelning mellan olika aktörer är tydlig
- ✓ Miljömässiga, tekniska, sociala och ekonomiska behov beaktas
- ✓ Dagvattenflöden skall minimeras
- ✓ Eftersträva naturens sätt att hantera dagvatten. Skapa infiltration och fördröjning, exempelvis genom att anlägga våtmarker och dammar
- ✓ Dagvatten ses som en resurs
- ✓ Använda dagvattnet som en estetisk och rekreativ resurs
- ✓ Utsläpp till recipient sker på ett långsiktigt hållbart sätt
- ✓ Behov av dagvattenrening prövas utifrån mängden föroreningar
- ✓ Föroreningar omhändertas vid källan
- ✓ Dagvatten skall omhändertas och renas för att uppnå kvalitetsnormer
- ✓ Risk för skador på människor, djur, byggnader etc. minimeras
- ✓ Dagvatten och spillvatten skall avledas separat
- ✓ Möjligheten till öppna dagvattenlösningar beaktas tidigt i planeringen
- ✓ Byggnad i låglänta och vattennära markområden undviks
- ✓ All planering måste anpassas till framtida klimatförändringar

Åtgärdsbehov på den allmänna VA-anläggningen

Tabell 6 i Bilaga 2 redovisar översiktligt planerade prioriterade åtgärder som behövs för att säkerställa en långsiktigt hållbar VA-försörjning och åtgärder för att upprätthålla Va-anläggningens funktion och kondition, tillsammans med de resursbehov som identifierats samt tidplanen för respektive åtgärd. De flesta utpekade åtgärder är redan påbörjade. Utöver sammanställningen i Tabell 6 behövs underhållsåtgärder på övriga reningsverk och vattenverk.

Grönplan

En ny grönplan har tagits fram för Kristianstads kommun 2019. Grönplanen bygger på kommunens redan antagna grönstrategi och utgör underlag för översiktlig planering samt övrigt arbete med grön- och blåstrukturen i kommunen.

En grönplan är, tillsammans med trafik- och bebyggelsestrategi, underlag för den översiktliga fysiska planeringen. Grönstrategin är ett ställningstagande för en sammanhängande och kvalitativ struktur och anger målen för hur grönbå strukturer i kommunen ska bevaras och/eller utvecklas under de kommande åren. Grönstrategin omfattar alla vegetationsklädda markytor och vattenområden. Åkermark, bebyggelse och hårdgjorda ytor räknas inte som grön- eller blåstruktur. Grönstrategin tar ett helhetsgrepp på de gröna och blå miljöernas värden som omfattar estetiska, sociala, ekologiska, kulturhistoriska och ekonomiska värden.

Plan för enskild VA-försörjning

Inom kommunen finns bebyggelsegrupper utanför verksamhetsområdet som inte bedömts ha behov av allmänt VA inom överskådlig tid. Tabell 7 i Bilaga 2 redogör för hur många fastigheter som finns och vilka kända VA-lösningar som finns i sagda områden. I dessa områden bör andra långsiktiga lösningar än enskild anläggning uppmuntras som t.ex. gemensamhetsanläggning.

Tillsyn enligt Miljöbalken

Inventering av enskilda avlopp sker löpande, där områden med undermåliga avlopp och recipientens känslighet är vägledande. Vid inventering av enskilda avlopp prioriteras de områden som inte ligger inom områden där kommunalt VA planeras inom de närmaste åren.

Vid inventeringen görs en översyn av anläggningens typ och status samt var avloppet leds samt recipientens känslighet. En inspektionsrapport sammanställs och överlämnas till fastighetsägaren som har tre månader på sig att vid behov komma in med ansökan om tillstånd för förbättring eller inrättande av ny anläggning. Åtgärder skall vara utförda inom två år. En kvalitetsförsäkran/egenkontroll skickas in när anläggningen är helt klar. Fastighetsägaren och entreprenören skriver under detta utförandeintyg som intygar att

anläggningen är utförd enligt insänd ansökan och meddelat beslut samt utförd enligt tillverkarens lägningsanvisningar.

Normal och hög skyddsnivå

Havs- och vattenmyndighetens allmänna råd (HVMFS 2016:17)¹ anger en indelning i normal och hög skyddsnivå. Med tanke på de känsliga recipienterna i Kristianstad kommun bedöms skyddsnivån vara hög på många platser.

Tekniska lösningar

Bor man utanför tätorterna har man i regel en enskild dricksvattenbrunn eller en gemensam dricksvattenbrunn med närboende. Det är viktigt att den som har en egen vattentäkt regelbundet kontrollerar sitt dricksvatten. Kommunen har inget tillsynsansvar för enskilda vattentäkter utan ansvaret för att kontrollera vattenkvaliteten ligger hos fastighetsägarna själva.

För val av avloppsanläggning utanför verksamhetsområdet gäller att tekniken man väljer ska vara lämplig för platsen, uppfylla lagens krav samt överensstämma med fastighetsägarens egna önskemål. Information som är anpassad till privatpersoner finns i broschyren: *Information om små avloppsanläggningar i Kristianstads kommun*. Denna broschyr ger en översiktlig beskrivning av olika tekniklösningar. Broschyren finns att ladda ner från kommunens hemsida.

På [Avloppsguiden.se](https://avloppsguiden.se) finns mer information om olika reningstekniker, produkter och leverantörer.

Havs- och vattenmyndighetens allmänna råd (HVMFS 2016:17) för små avloppsanläggningar riktar sig i första hand till tjänstemän på kommunens plan-, miljö- och hälsoskyddskontor. Mycket av det som står är också tillämpligt för privatpersoner med enskilda avlopp.

Informationsbroshyr som finns att ladda ner från kommunens hemsida

¹ Havs- och vattenmyndigheten (HaV) har tagit över tillsynsansvaret för enskilda avlopp från Naturvårdsverket.

Definitioner

Allmän VA-anläggning – En VA-anläggning över vilken en kommun har ett rättsligt bestämmande inflytande och som har ordnats och används för att uppfylla kommunens skyldigheter enligt vattentjänstlagen.

Avloppsvatten – I miljöbalken definieras avloppsvatten som: ”Spillvatten eller annan flytande orenlighet, vatten som använts för kylning, vatten som avleds för sådan avvattning av mark inom detaljplan som inte görs för en viss eller vissa fastigheters räkning, eller vatten som avleds för avvattning av en begravningsplats.”

I vattentjänstlagen definieras avlopp som: ”Bortledande av dagvatten och dränvatten från ett område med samlad bebyggelse eller från en begravningsplats, bortledande av spillvatten eller bortledande av vatten som har använts för kylning.”

Dagvatten – Nederbördsvatten, dvs. regn- eller smältvatten som ytligt avrinner från gårdar, tomter, gator, vägar, taktäckta ytor eller liknande.

Dränvatten – Vatten som avleds genom dränering.

Duplikatsystem – Separerat avloppssystem med skilda ledningar för spillvatten och dagvatten.

Enskilt VA – En eller flera fastighetsägare med egen/gemensam dricksvattenbrunn och lösning för att ta hand om spillvatten.

Kommunalt VA – Framställning och framledning av dricksvatten, bortledning och rening av spillvatten i kommunens regi.

Recipient – Mottagande naturlig vattenförekomst för utsläpp av renat avloppsvatten. Kan vara sjö, å, havsområde eller grundvattnet.

Spillvatten – Förorenat vatten från hushåll, industrier, serviceanläggningar och dylikt.

Verksamhetsområde – Ett av kommunfullmäktige fastställt geografiskt område där kommunen ansvarar för försörjning av dricksvatten och omhändertagande av dag- och/eller spillvatten. Vilka vattentjänster som avses ska framgå av beslutet. ABVA och VA-taxa gäller inom beslutat verksamhetsområde.

Bilaga 1

Lagstiftning och miljömål

Nedan följer en kort sammanfattning över lagstiftning och regler som styr VA-planeringen. De olika bestämmelserna har vuxit fram separat varför de olika bestämmelserna ibland innebär dubbelreglering och ibland att det finns luckor i lagstiftningen. Denna sammanställning gör inga anspråk på att vara heltäckande, men syftar till att ge en överblick.

Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster

Vattentjänstlagen är en så kallad speciallag. Detta innebär att när en fråga är reglerad i vattentjänstlagen så gäller dessa regler före allmänna lagar som kommunallagen eller skadeståndslagen. Vattentjänstlagens finns för att säkerställa att vattenförsörjning och avlopp ordnas ur ett långsiktigt perspektiv med hänsyn till både miljö och människors hälsa. Enligt vattentjänstlagen är det kommunerna som är skyldiga att ordna vattentjänster. Vattentjänstlagen reglerar förhållandet mellan kommunen, den som ansvarar för utförandet av vattentjänster och vattenkonsumenten. Det finns rättigheter och skyldigheter för alla parter. Detta innebär att lagen både ställer krav på utföraren, men är också ett hjälpmedel för att förmå konsumenten att använda anläggningen på rätt sätt.

Vattentjänstlagen och Kristianstads kommuns allmänna vatten och avloppsanläggning (ABVA) reglerar vilka rättigheter och skyldigheter som kommunen respektive fastighetsägare har när det gäller vatten- och avloppsförsörjning.

Livsmedelsverkets föreskrifter för dricksvatten

Dricksvatten är juridiskt sett ett livsmedel i Sverige. Sverige har införlivat EU-direktivet i Livsmedelsverkets föreskrifter (SLVFS 2001:30) om dricksvatten. Som stöd för tillämpning av dricksvattenföreskrifterna har Livsmedelsverket tagit fram vägledande information som är samlat på Livsmedelsverkets webbplats.

För allmänna dricksvattenanläggningar gäller Livsmedelsverkets föreskrifter för dricksvatten. Dricksvattenföreskrifterna innehåller bland annat krav på förebyggande arbete, faroanalys och kritiska styrpunkter, beredning, distribution, provtagnings- och analysfrekvens, åtgärder vid försämrade dricksvattenkvalitet, information och kvalitetskrav i form av gränsvärden.

EU:s ramdirektiv och miljökvalitetsnormer

EU:s ramdirektiv och miljökvalitetsnormer (MKN) för vatten ställer allt större miljökrav på kommunerna. Miljökvalitetsnormen beskriver den vattenkvalitet som ska uppnås och vid vilken tidpunkt det ska vara gjort. Miljökvalitetsnormen är miniminivån. Kravet innebär att vattenkvaliteten i vattenförekomsterna inte får försämrats.

Vattenförekomster med miljökvalitetsnorm innebär att exempelvis sjöar, vattendrag, kustvatten och grundvattenförekomster ska ha en god ekologisk och kemisk status senast år 2027, med vissa undantag. Statusen får inte försämrats. Miljökvalitetsnormerna och status för varje vattenförekomst kan sökas fram i VISS. Det första programmet beslutades 2009 och förnyas vart sjätte år.

Vattenmyndigheterna samordnar Sveriges arbete för bättre vatten. Sverige är uppdelad i fem vattendistrikt. Åtgärdsprogrammet fastställs av de regionala vattenmyndigheterna och redovisar de åtgärder som behöver vidtas för att miljökvalitetsnormerna ska uppnås.

Kommuner och myndigheter rapporterar varje år till vattenmyndigheterna hur arbetet med åtgärderna går. Rapporteringen ger ett underlag till uppföljning av åtgärdsprogrammen och planering för framtiden. Vattenmyndigheterna har också en ständig dialog med de berörda myndigheterna och kommunerna kring åtgärdsarbetet.

Kristianstads kommun ingår i Södra Östersjöns vattendistrikt. Arbetsordningen i vattenrelaterade arbetsgrupper reviderades 2020. Det ingår i miljö- och hälsoskydds nämndens uppdrag att samordna kommunens arbete att uppfylla intentionerna i EU:s ramdirektiv för vatten.

2020 Miljömål

Hållbarhet, utifrån ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt perspektiv inom ramen för Agenda 2030 och de globala målen, ska genomsyra hela Kristianstads kommun och är därmed alla målområden i den strategiska färdplanen.

Till 2030 ska alla människor ha tillgång till rent vatten, våra hav skyddas och ekosystemen i sötvattnet bevaras, enligt Agenda 2030 och FN:s globala hållbarhetsmål. Agenda 2030 innehåller 17 globala mål och 169 delmål, som tillsammans fokuserar på de tre dimensionerna av hållbar utveckling:

- ✓ Ekonomiska
- ✓ Sociala
- ✓ Miljömässiga.

Flera mål är direkt kopplade till vatten; mål 6 handlar om rent vatten och sanitet för alla, mål 14 om hav och marina resurser, och mål 15 berör ekosystem och ekologisk mångfald. De 17 målen och delmålen går dock ofta in i och är avhängiga av varandra och utan att beakta vattenfrågan faller flera mål platt.

Sveriges miljömål, som först fastställdes 1999, består av ett generationsmål och 16 miljökvalitetsmål med preciseringar och ett antal etappmål.

De mål som direkt kan relateras till arbetet med vatten och avlopp är mål 4 Giftfri miljö, 7 Ingen övergödning, mål 8 Levande sjöar och vattendrag, mål 9 Grundvatten av god kvalitet, samt mål 10 Hav i balans samt levande kust och skärgård.

Länsstyrelserna och Skogsstyrelsen har beslutat om regionala miljömål för sina län som ska bidra till att uppfylla de nationella miljömålen. Många länsstyrelser har dessutom beslutat om länsegna mål som ska bidra till de nationella miljökvalitetsmålen.

Vidare har landets kommuner ett övergripande ansvar för lokala anpassningar av de nationella miljömålen. Sedan tidigare har kommunfullmäktige antagit ett miljömålsprogram med mål och åtgärder för perioden 2016-2020. Under 2021 arbetar kommunen med att revidera de miljöstrategiska styrdokumenterna.

Plan- och bygglagen (PBL)

PBL (SFS 2010:900) innehåller bestämmelser om planläggningen av mark och vatten och om byggande. Det är kommunen som ansvarar för att planlägga för samhällets utveckling och användning av mark. Enligt PBL ska bebyggelse lokaliseras till mark som är lämplig vad gäller möjligheterna att bland annat ordna vattenförsörjning och avlopp och förebygga vattenföroreningar. Översiktsplanen är kommunens viktigaste verktyg för att ta ställning till den långsiktiga bebyggelseutvecklingen utifrån bland annat möjligheterna till VA-försörjning.

Lagen slår fast att syftet är att främja en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsförhållanden samt en god och långsiktigt hållbar livsmiljö för människorna i dagens samhälle och för kommande generationer. Kopplingen till miljöbalken (MB) finns i plan- och bygglagens 2 kap. 1 § där det står att vid

planläggning och i ärenden om bygglov och förhandsbesked ska bestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken tillämpas. Enligt 5 kap. 3 § miljöbalken ska miljö kvalitetsnormer iakttagas vid planering och planläggning.

Vid planering och vid byggande ska hänsyn tas till både enskilda och allmänna intressen. Ett enskilt intresse kan vara den enskilda fastighetsägarens möjlighet att orda vatten och avlopp, och ett allmänt intresse kan vara behovet av att skydda yt- eller grundvatten från skadliga föroreningar. Bebyggelse ska enligt PBL lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till bland annat vattenförhållandena, möjligheterna att ordna vattenförsörjning och avlopp samt annan samhällsservice, och till möjligheterna att förebygga vattenföroreningar, och risken för översvämning och erosion.

En viktig skillnad mellan MB och PBL är att PBL kan styra utvecklingen inom ett helt planområde medan MB bygger på att man i varje enskilt fall bedömer vad som kan krävas. Vid bedömningen av vilka krav på hänsyn som kan ställas utifrån MB skall särskilt nyttan av skyddsåtgärder eller andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för dessa beaktas

Miljöbalken (MB)

Syftet med MB är att främja en hållbar utveckling vilket innebär att nuvarande och kommande generationer kan leva i en hälsosam och god miljö. Alla typer av åtgärder som kan få betydelse för de intressen balken avser att skydda berörs av reglerna. Kapitel 2 i MB innehåller de Allmänna hänsynsreglerna som innebär att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet skall vidta de skyddsåtgärder och den försiktighet som krävs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller för miljön.

Baltic Sea Action Plan (BSAP)

En gemensam aktionsplan för Östersjöns miljö. Länderna inom Helcom har kommit överens om en gemensam aktionsplan för Östersjöns miljö, Baltic Sea Action Plan (BSAP). Målet är att Östersjön ska vara i god ekologisk status år 2021. Beslutet om aktionsplanen fattades av ministrarna runt Östersjön år 2007.

Vid ministermöte 2018 konstaterades att det inte är troligt att god status nås till 2021, trots omfattande insatser och trots att bl.a. tillförseln av vissa farliga ämnen näringsämnen minskat. Mötet beslutade därför att planen ska uppdateras till 2021. Havs- och vattenmyndigheten deltar i arbetet med uppdateringen.

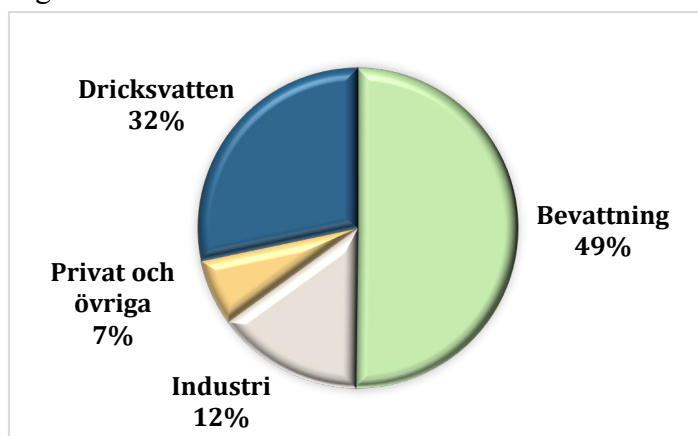
Bilaga 2

Nulägesbeskrivning

Grundvattenbaserad vattenförsörjning

Förändringar i grundvattenuttagen på Kristianstadsslätten har lett till att grundvattenbildningen har ökat. När mer grundvatten tas ut från ett grundvattenmagasin kan grundvattenbildningen öka, på bekostnad av dränering till diken och vattendrag. Områden med grövre material i jordlagren medför då att en större mängd vatten kan infiltrera och bilda nytt grundvatten. Grundvattnet i dessa områden är sårbart då även ytliga föroreningar lätt kan följa med det infiltrerande grundvattnet.

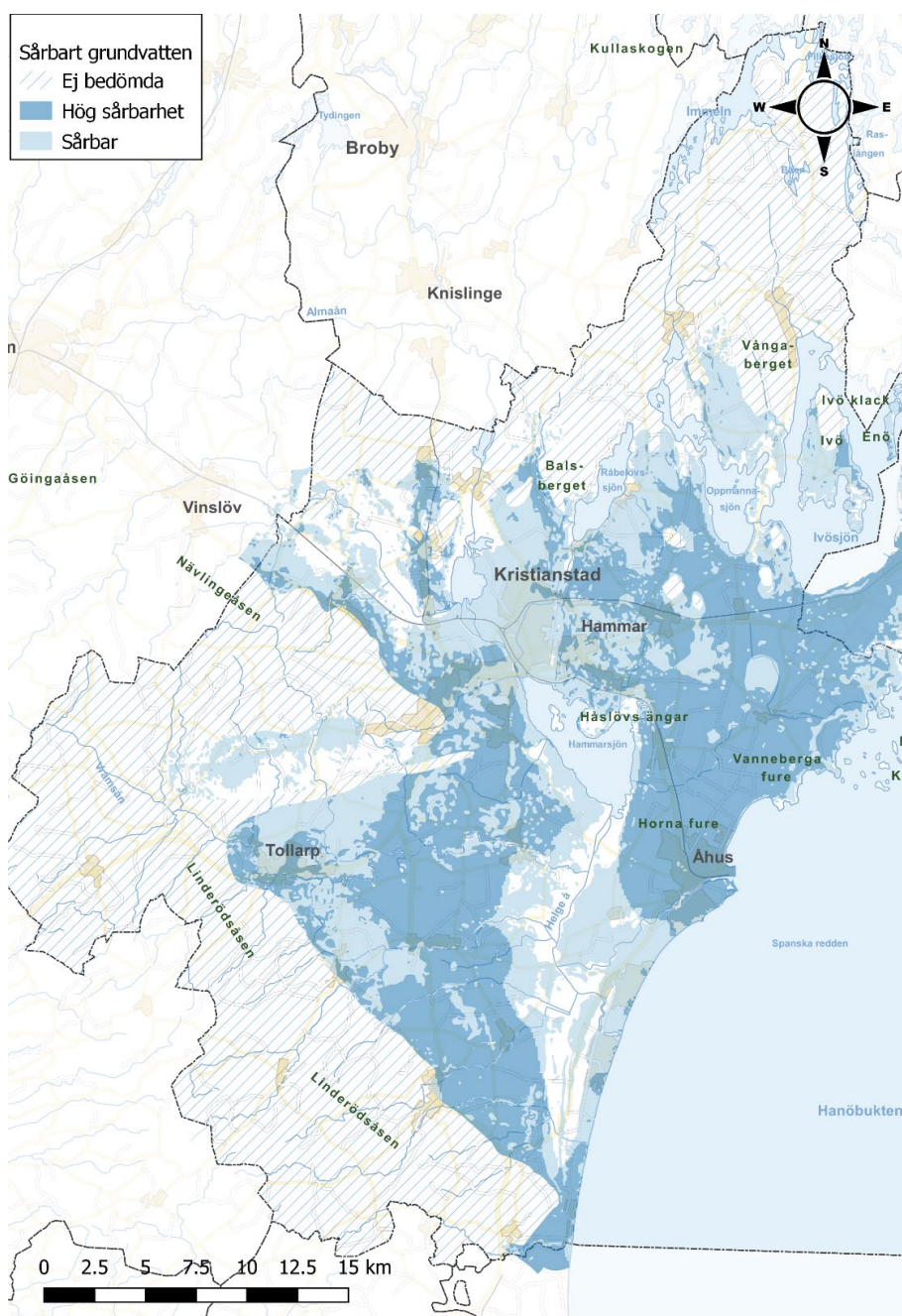
Av det totala grundvattenuttagen används merparten för bevattning. Cirka 32 % av grundvattenuttagen på Kristianstadsslätten används för dricksvattenförsörjningen i Kristianstad, Östra Göinge, Bromölla och Hässleholm. Cirka 49 % används för bevattning, cirka 12 % tas ut av industrin och cirka 7 % är privata och övriga uttag, se Figur 1.

Figur 3. De totala grundvattenuttagen på Kristianstadsslätten 2020. För bevattningsuttagen används de tillståndsgivna uttagen och för de kommunala uttagen och industrin används medelvärde över faktiska uttag när det är möjligt, i andra fall används de tillståndsgivna uttagen. I privat och övriga ingår uppskattningar av bland annat uttag för djurbesättningar och enskilda uttag för dricksvattenförsörjning.

Normalt ligger grundvattenytan ovanför havsnivå. Stora uttag av grundvatten på slätten kan leda till att grundvattentrycket i de djupa magasinen blir för låga och risken för saltvatteninträning ökar då. När havsnivån sannolikt stiger i framtiden kan även detta öka risken för saltvattenpåverkan i brunnar nära kusten och Helge å.

Grundvattnets sårbarhet, Figur 2, är en generalisering som bedömts med avseende på grundvattnets vertikala riktning och jordlagrens genomsläpplighet. Med nedåtriktad grundvattenströmning och hög genomsläpplighet ökar risken att eventuella föroreningar transporteras nedåt till djupare grundvatten. Grundvattnets vertikala strömningsriktning är baserad på modellering med kommunens grundvattenmodell där alla tillståndsgivna uttag på Kristianstadsslätten finns med. Områden som inte är bedömda kräver en bedömning baserad på lokala förutsättningar där hänsyn får tas till exempel jordlager och jorddjup.

Figur 4. Generaliserad karta bedömd med avseende på grundvattnets vertikala riktning och jordlagrens genomsläplighet. Framtaget i samarbete med VA-avdelningen och miljö och hälsoskyddsavdelningen.

Vattenförsörjning och vattenverk

I kommunen finns 19 befintliga vattenverk samt ytterligare ett vattenverk under uppbyggnad, i Gärd's Köpinge. Vid samtliga vattenverk används grundvatten där huvuddelen av uttagen görs ur sedimentärt berg men även urberg och ytliga jordlager används som råvattenkälla. Kristianstads kommun förser även delar av Östra Göinge med dricksvatten.

Tillståndsgivna uttag samt kapaciteten för de 19 vattenverken i kommunen kan ses i Tabell 2 i Bilaga 2. Uttagen i Vanneberga, Ivö och Norra Strö saknar tillstånd för uttag

av grundvatten. Då dessa uttag är mycket små och viss osäkerhet om vattenverkens framtid finns, så finns det i dagsläget inga planer på att söka tillstånd för uttagen. För majoriteten av tillståndsgivna grundvattenuttag finns utrymme för ökat uttag enligt tillstånden, om behovet skulle uppstå. För grundvattenuttagen i Kristianstad samt ytterligare en vattentäkt i kommun, Gringelstad, pågår arbetet med nya tillstånd för vattenuttag.

Miljö kvalitetsnormer för Kristianstadslättens norra grundvattendel bedöms ha god kemisk grundvattenstatus. Den södra delen bedöms ha god kemisk grundvattenstatus med tidsfrist till 2027. Miljö kvalitetsnormerna och status för varje vattenförekomst kan sökas i VISS.

Dricksvattensäkerhet

Kommunal dricksvattensäkerhet handlar både om leveranssäkerhet och om hygienisk säkerhet.

Driftstörningar i mindre orter kan hanteras med tillfälliga vattentankar men för de större orterna är det önskvärt med någon form av alternativ vattenförsörjning. En ny vattentäkt, Gringelstad, kommer delvis att kunna fungera som alternativ vattentäkt till Kristianstad och Åhus. För att öka leveranssäkerheten i Kristianstad och Åhus arbetar kommunen med att öka kapaciteten på den befintliga dricksvattenledningen mellan orterna. I Åhus råder det kapacitetsbrist, främst på sommaren, kommunen har reducerat risken för tillfälliga driftstörningar tack vare investering i ny lågreservoar som kopplades in 2020.

Uttagen i brunnarna i centrala Kristianstad skall hållas till ett tekniskt minimum som inte riskerar inverka menligt på omkringliggande byggnader på grund av närheten till Härlövstippen. Tidigare undersökningar har visat att föroreningar från Härlövstippen kan röra sig i riktning mot centrala Kristianstad. Kristianstads kommun har inlett processen med att få en ny och miljöanpassad vattendom för att möta framtida krav på leveranssäkerhet och kvalitetskrav kopplat till centrala vattenverket.

Den hygieniska säkerheten på vattenverken har utretts översiktligt genom bland annat mikrobiologiska barriärsanalyser (MBA) och HACCP-analyser har genomförts. Arbetet med att komplettera och förstärka befintliga barriärer pågår som ett led i det ständiga förbättringsarbetet som krävs vid livsmedelsproduktion.

Arbetet med HACCP-analyser enligt Livsmedelsverket instruktioner påbörjades 2018 och är ett löpande arbete. Riskanalyserna identifierade flertalet åtgärder som kan öka den hygieniska säkerheten på kommunens dricksvattenanläggningar. Investeringar kommer fortsatt att behövas på flertalet vattenverk även de kommande åren.

Vattenskydd

En viktig del av en säker dricksvattenförsörjning är skyddet av råvattnet som används i dricksvattenförsörjningen. En ren och säker råvattenkälla säkerställs genom ett modernt vattenskyddsområde. Av kommunens totalt 22 vattentäkter har två vattentäkter ett modernt och reviderat vattenskyddsområde, Rickarum och Linderöd. Inom kommunen finns totalt sex vattentäkter utan vattenskyddsområde, dock används en av dessa ännu inte i väntan på tillstånd för grundvattenuttag.

Uttagen av grundvatten på Kristianstadsslätten är många och konkurrensen om vattnet kommer troligtvis att öka i framtiden. Det finns även en risk att uttagen leder till en försämrad dricksvattenkvalitet då befintliga föroreningar av till exempel bekämpningsmedel eller näringsämnen kan transporteras ner till grundvattnet snabbare vid större uttag. Förekomst av bekämpningsmedel är ett problem främst i vattentäkterna i Everöd, Färlöv, Linderöd, Tollarp och Vittskövle. Kompletterande reningssteg är installerade eller planerade för att upprätthålla dricksvattenkvaliteten.

Avloppsrening och reningsverk

I kommunen finns 12 avloppsreningsverk med olika utsläppsvillkor. I Tabell 4 i Bilaga 2 visas samtliga reningsverk och deras belastning.

Många av reningsverken har idag låg standard på maskiner och teknik. Behovet av förnyelse och underhåll är därför stort. Underhållet sker idag till stor del akut genom att ersätta det som går sönder. Behovet är därför stort att vända det akuta underhållet till ett mer planerat underhåll för att även kunna följa med i teknikutvecklingen. Ett uppdaterat drift- och övervakningssystem har stor betydelse för att göra det möjligt. Åtgärder är gjorda på nästan samtliga reningsverk för att uppgradera maskiner och teknik. Drift och övervakningssystem har uppdaterats i ombyggnaderna. Vissa verk har idag kvar 2 övervakningssystem och styrningen behöver helt flyttas över till det nya styrsystemet. Det nya styrsystemet möjliggör optimering och övervakning på ett helt annat sätt än det gamla.

För de reningsverk som eventuellt kan behöva öka sin kapacitet bör inga stora nyinvesteringar göras innan behovet är utrett. Dock måste akut underhåll, för att hålla reningsverken igång, möjliggöras tills större nyinvesteringar kan göras. Tabell 5 i Bilaga 1 visar en översikt av reningsverkens kapacitet och behov av åtgärder. Bedömningen är baserad på verkens dimensionerade kapacitet med fokus på BOD-belastning och flöde. Bräddning kan förekomma på och vid reningsverken vid hög hydraulisk belastning. En av orsakerna till detta kan vara tillskottsvatten, se stycket under "Ledningsnät".

Ledningsnät

Kommuns ledningsnät är ca 2050 km långt, uppdelat på vatten (40 %), spillvatten (37 %), och dagvattenledningar (23 %).

I princip hela avloppsledningsnätet i kommunen är ett så kallat duplikatsystem. Ett duplikatsystem betyder att spillvattennätet endast ska ta emot spillvatten och att dagvatten inte leds in i ledningsnätet för spillvatten utan att det går i ett separat dagvattensystem.

Basinformation om ledningsnätet finns i VA-avdelningens GIS-databas. Här registreras ledningssträckor på karta med uppgifter om dimension, ålder, material, läckor etc. för hela kommunens ledningsnät.

En inventering av ledningsnätets status för åtgärdsrioritering är utförd och ingår som en viktig del i planeringsarbetet för ledningsförnyelse.

Spillvattenledningar

Inom kommunen finns ca 76 mil spillvattenledningar. Av dessa är ca 15 % överföringsledningar, varav större delen utgörs av betongledningar som är känsliga för svavelväte på grund av dess frätande inverkan på betongen. Särskilt överföringsledningarna från Everöd – Kristianstad och Åhus-Kristianstad har blivit angripna av svavelväte. Det pågår därför arbete med att ersätta dessa med plastledningar eller genom relining (ledningen kläs invändigt med plast). Svavelvätebildningen är både ett problem för anläggningen, för arbetsmiljön och för allmänheten.

Ledningsnätets kapacitet revideras kontinuerligt efter exploatering och utbyggnadsområden. Hydrauliska modeller skapade i simuleringsprogram är ett av verktygen som används. Dessa programvaror används både i felsökningssyfte och som grund till kapacitetsutredningar för att möta behov uppkomna som en följd av utbyggnadsplanerna i ÖP och i VA-utbyggnadsplanen..

Av spillvattensystemets dryga 150 pumpstationer på ledningsnätet bedöms 14% ha brister som behöver åtgärdas snarast. Samtidigt bedöms 47% ha ett planerat behov av upprustning.

Tillskottsvatten

De flesta reningsverk har problem med tillskottsvatten (dag- och dräneringsvatten som på olika sätt läcker in i spillvattenledningar), men för CRV, Maglehem, Linderöd, och Vittskövle utgör det ett större problem. Även Tollarp har problem med höga flöden som påverkar reningsprocessen. Tillskottsvatten kan medföra att reningsverket överbelastas och måste brädda orenat vatten, att reningsgraden minskar och att energi- och kemikalieförbrukningen ökar. Även energiförbrukningen i pumpstationer påverkas av tillskottsvatten.

Åtgärder för att minska mängden tillskottsvatten till CRV är prioriterat. Höga flöden medför risk för ursköljning av verkets biosteg, vilket ger sämre rening och risk för att begränsningsvärdet inte klaras.

Källor till dag- och dräneringsvatten som tillförs spillavlopps nätet kan vara flera och är inte alltid lätta att lokalisera. Det kan vara felkopplade stuprör och dräneringsledningar, inläckage på servisledningar inne på fastighet, överläckage i ledningsgravar samt inläckage av grundvatten. Arbetet med att spåra och åtgärda tillskottsvatten är ett långsiktigt och resurskrävande arbete. Arbetet har inletts för att på ett systematiskt sätt peka ut i vilka delar av ledningsnätet som är värst drabbade för att sedan kunna göra rätt åtgärd på rätt ställe.

Dricksvattenledningar

Inom kommunen finns ca 82 mil dricksvattenledningar. Det finns rundmatning på många ställen på dricksvattennätet som innebär en ökad leveranssäkerhet. På vissa utsatta sträckor som har låg omsättning måste spolningar regelbundet genomföras för att förbättra omsättningen och dricksvattenkvaliteten.

Dagvattenledningar

Det finns ca 47 mil dagvattenledningar i kommunen. Kraven på dagvattenledningar har ökat med tiden och dimensioneringsförutsättningarna har ändrats från att klara regn med 2-års statistisk återkomsttid till 10-års återkomsttid. På många håll är kapaciteten på ledningsnätet okänd. I första hand bör åtgärder i form av översvämningssytor, fördröjningsmagasin och ytlig avledning av dagvatten genomföras, i andra hand öka dimensioneringen av ledningsnätet.

Ledningsförnyelse

Långsiktig planering av ledningsnätet behövs för att undvika avbrott i vattenförsörjningen. Se även nybyggnads och förnyelseplan.

Förnyelsen av ledningsnätet är en för kommunen viktig planeringsfråga. Planering för förnyelse av ledningsnätet pågår löpande.

Nulägesbeskrivning, tabeller

Nedan följer tabeller över nuläget beträffande recipienter, vattenverk, åtgärdsbehov etcetera, vilka omnämns i huvuddokumentet. Tabellerna följer samma ordning som den beskrivande texten i VA-strategin.

Tabell 1 Översikt över reningsverkens recipienter.

Recipient	
Centrala reningsverket i Kristianstad (CRV)	Hammarsjön
Ivö	grundvattnet
Vånga	Ivösjön
Degeberga	Segesholmsån
Maglehem	Julebodaån
Linderöd	Lindebäck, tillflöde till Vramsån
Rickarum	Vramsån
Gärds Köpinge	Vramsån
Vanneberga	grundvattnet
Vittskövle	Vittskövleån
Tollarp	Vramsån
Arkelstorp	Oppmannasjön

Tabell 2. Kommunala vattenverk i Kristianstads kommun

Vattenverk	Berg eller jord	Tillåtet uttag (m ³ /år)	Totalt uttag 2020 (m ³ /år)
Kristianstad (Centrum, Industriområdet, Näsby fält, nya Näsby fält)	Berg*	6 387 000 (sökta uttag 6 570 000)	4 943 826
Åhus	Berg*	1 642 500	1 192 209
Tollarp	Jord	1 240 000	328 571
Degeberga	Jord	255 000	129 565
Önnestad	Berg*	146 000	85 442
Färlöv	Jord	182 000	138 383
Fjälkinge	Berg*	182 000	119 870
Bäckaskog	Berg*	66 000	34 633
Everöd	Berg*	255 000	101 386
Linderöd	Berg**	73 000	34 085
Maglehem	Berg*	55 000	15 914
Gärds Köpinge	Berg*	146 000	44 654
Friseboda	Berg*	73 000	35 439
Rickarum	Berg**	36 500	8 374
Vanneberga	Berg*		1 495
Vittskövle	Berg*	54 800	18 377
Vånga	Jord	16 425	11 784
Ivö	Berg*		2 421
Strö	Berg*		3 238
Gringelstad (nytt vattenverk under uppbyggnad i Gärds Köpinge)	Berg*	Sökt 2 054 000	-

* = sedimentärt berg ** = urberg

Tabell 3. Preliminär bedömning av vilka vattenverk som kan behållas resp. byggas om eller slopas.

VILKA VATTENVERK SKA BEHÅLLAS?			
Vattenverk	Behåll	Slopa/nytt	Kommentar
Arkelstorp		X	Vattenverket är ombyggt till en tryckstegringsstation och vatten tas från Kristianstad.
Bäckaskog	X		Eventuellt nytt verk eller renovering för att även försörja Fjälkinge. Kräver ny vattendom, påbörjad.
Degeberga	X		
Everöd		X	Tämligen nedgånget och svårskött men viktigt verk. Försörjer även Sönnarslöv och

		Huaröd. Ersätts av nytt verk i Gärds Köpinge.
Fjälkinge	X	Viktigt verk, men hög hårdhet. Hög nitrat i B1. Ett alternativ är att slopa verket och bygg nytt i Bäckaskog, hänger samman med ny vattendom i Bäckaskog.
Friseboda	X	Ett vattenverk i relativt gott skick. Ev. utredning för utveckling för att försörja fler i södra kommunen och ge kapacitet att sälja vatten till Simrishamn.
Färlöv	X	Behåll verket men möjlighet att skicka vatten mellan Färlöv och Kristianstad finns. Ny vattendom för Kristianstads vattenverk kan ge framtida villkor.
Gärds Köpinge	X	Ersätts av nytt verk i Gärds Köpinge.
Huaröd	X	Vattentäkten är avvecklad pga. råvattenkvaliteten. Vattenverket omgjort till tryckstegringsstation.
Ivö	X	Mycket litet verk. Delvis upprustning har skett. Om verket ska behållas eller ej avgörs delvis av hur avloppet kan lösas.
Kristianstad	X	Bli ett allt viktigare verk allteftersom fler orter ansluts. Viktigt att säkra vattentäkterna till vattenverket då det förser ett stort antal människor med dricksvatten.
Linderöd	X	Behov av renovering.
Maglehem	X	
Rickarum	X	
Strö	X	Mycket litet verk, ska läggas ner och kopplas till Färlövs vattenverk. Bekymmer med råvattenkvalitet.
Tollarp	X	Nytt vattenverk klart 2018.
Vanneberga	X	Mycket få abonnenter, men behov finns av ökat försörjningsområde. Problem med svårbehandlat järn och hårdhet gör att verket kan ifrågasättas. Ansluts eventuellt till Bäckaskog, beror på framtida vattendom.
Vittskövle	X	Behov av renovering. I framtiden kopplas till nya vattenverket i Gärds Köpinge
Vånga	X	Nyligen upprustat.
Åhus	X	Ny lågreservoar samt framtida hopkoppling med nya vattenverket i Gärds Köpinge ökar kapaciteten.
Önnestad	X	

Tabell 4. Lista över samtliga reningsverk i kommunen

Reningsverk	Tillståndsgiven dimensionering (pe), om inte annat anges	Nuvarande belastning (personekvivalenter, pe, räknat som 70g BOD/pe*d, om inget annat anges)
Centrala reningsverket i Kristianstad (CRV)	205 000*	Ca 140 000
Arkelstorp	1000	Ca 650
Ivö	30 fastigheter	30 fastigheter
Vånga	250	150
Degeberga	2000	Ca 940
Maglehem	300	Ca 104
Linderöd	600	Ca 230
Rickarum	190	Ca 45
Tollarp	9000	Ca 5700
Gärds Köpinge	900	400
Vanneberga	50	3-14 m ³ /d (baserat på flöde från VV)
Vittskövle	250	Ca 134

* Nytt tillstånd för 260000 pe börjar gälla från april 2025.

Tabell 5. Översikt av reningsverkens kapacitet och behov av åtgärder.

	Kapacitet	Avveckling?	Behov av åtgärder
Centrala reningsverket i Kristianstad (CRV)	Nära max kapacitet	Nej	Ombyggnad och tillbyggnad av verket pågår. Nytt tillstånd har man tagit i anspråk 27 april 2020. Behov av att minska tillskottsvatten finns. Arbetet pågår.
Ivö	För litet för Ivös behov	Ja	Ersätts med ny lokal anläggning för nuvarande verksamhetsområde. Sjöledning till Bäckaskog för anslutning mot CRV avvaktas för framtida beslut.
Vånga	God för nuvarande belastning	Nej	Nytt reningsverk med SBR-teknik driftsattes augusti 2021.
Degeberga	God för nuvarande belastning	Nej	Översyn av kapacitet behövs i samband med vidare utredning av "Degebergastråket" – ev. behövs utbyggnad för att klara kommande behov. Modernisering har skett med nytt styrsystem ABB 800xA, ny utrustning mekaniskt reningssteget är klart. Behov av att installera slamavvattning. Läkemedelsrening byggd.
Maglehem	God för nuvarande belastning	Kanske, bör utredas.	Åtgärder mot tillskottsvatten – åtgärder på ledningsnätet krävs oavsett vart avloppsvattnet leds. Finns endast delvis utbyggt dagvattennät. Tillskottsvatten är fortfarande det stora problemet.
Linderöd	God för nuvarande belastning	Nej	Behov av att minska tillskottsvatten och/eller utjämna flödet. Reningsverket har genomgått en renovering för styr-övervakningssystem. Hela verket är renoverat förutom luftningen i biologin. Beroende på tidsplan för tillskottsvatten bör kanske utjämning utredas om detta ger effekt på reningen.
Rickarum	God för nuvarande belastning	Nej	Renoverat 2019-2020. Felkopplingar klara 2020. Hela projektet, ledningsförnyelse beräknats vara klart 2023.

Gärds Köpinge	God för nuvarande belastning	Kanske, bör utredas.	Översyn av kapacitet behövs i samband med vidare utredning av "Köpingestråket". Tillskottsvatten behöver minskas. Verket är upprustat till viss del.
Vanneberga	För liten för hela Vannebergas behov	Ja	Läggs ner i samband med utbyggnad av Vannebergastråket – överföring till CRV via Fjälkinge. Utredning krävs.
Vittskövle	God för nuvarande belastning	Nej	Tillskottsvattenproblematik. Finns dräneringsystem med oklar funktion och status för att minska tillskottsvatten – behöver ev. förbättras. Fortsatt höga flöden till RV vinterhalvåret.
Tollarp	God för nuvarande belastning	Nej	Problem med tillskottsvatten. Bättre processtyrning behövs. Känslig recipient och relativt stort verk där avloppsreningen behöver säkerställas. Biosteget har uppgraderats samt rens och slamhantering och kemikaliedosering. Arbete med byte av styr och övervakningssystem påbörjat. Behov av ytterligare upprustning kvarstår.
Arkelstorp	God för nuvarande belastning	Kanske, bör utredas vidare	Slitet verk som dock fungerar bra idag. Mekaniska steget och slamhantering ombyggt. Tillskottsvattenproblematik bör utredas. Behov av ytterligare upprustning kvarstår.

Tabell 6. Sammanställning av åtgärdsbehov i det allmänna VA-nätet.

Åtgärd	Resursbehov	Tidplan
Vattenförsörjning		
Ta fram en kommunal vattenförsörjningsplan med strategi och riskanalys för den framtida vattenförsörjningen i kommunen	Arbetstid + ev. konsultkostnad	Pågående
Vattendomar och vattenskyddsområden	Arbetstid + ev. konsultkostnad	Pågående
Plan för reservvattenförsörjning/ökad redundans för kommunens större orter	Arbetstid + ev. investering	Pågående – mellan 5-10 år
Genomföra ombyggnader med bl.a. installation av UV-ljus och reservkraftverk enligt åtgärdsprogram för vattenverken	Arbetstid + investering	Pågående – kort < 5 år
Ledningsnät		
Upprätthålla förnyelsetakten för ledningar i investeringsprojekt.	Utredning och investering	Pågående
Intensifiera det systematiska arbetet med att utreda källor till och åtgärda tillskottsvatten till fr.a. CRV men även de övriga verken.	Utredning och investering	Pågående
Översyn av de ledningsnät som påverkas av en utbyggnad av det allmänna VA-nätet enligt utbyggnadsplanen och framtida exploateringar.	Utredning och eventuell investering	Pågående
Utreda och åtgärda möjliga åtgärder mot tillskottsvatten genom ett nytt dagvattensystem i Maglehem	Utredning och investering	Pågående – kort < 5 år
Utreda kapacitet och behov av förnyelse av överföringsledningar till CRV	Utredning och eventuell investering	Pågående – kort < 5 år
Utreda eventuella kapacitetsbrister på dagvattennätet	Utredning och eventuell investering	Pågående

Omläggning av ledningsnätet i Rickarum	Investering	Pågående
Omläggning av ledningsnätet i Linderöd	Investering	Pågående
Reningsverk		
Åtgärder på Kristianstad CRV	Stor investering	Pågående
Åtgärda Linderöds reningsverk för nuvarande problem	Investering	Pågående
Översyn av Degeberga ARV på grund av en utbyggnad av det allmänna VA-nätet enligt utbyggnadsplanen. Möjlighet att avveckla Maglehem bör utredas ihop med detta.	Utredning och eventuell investering	Mellan 5-10 år
Översyn av Gärds Köpinge och Arkelstorp på grund av en utbyggnad av det allmänna VA-nätet enligt utbyggnadsplanen.	Utredning och eventuell investering	Mellan 5-10 år
Ivö	Investering	Pågående

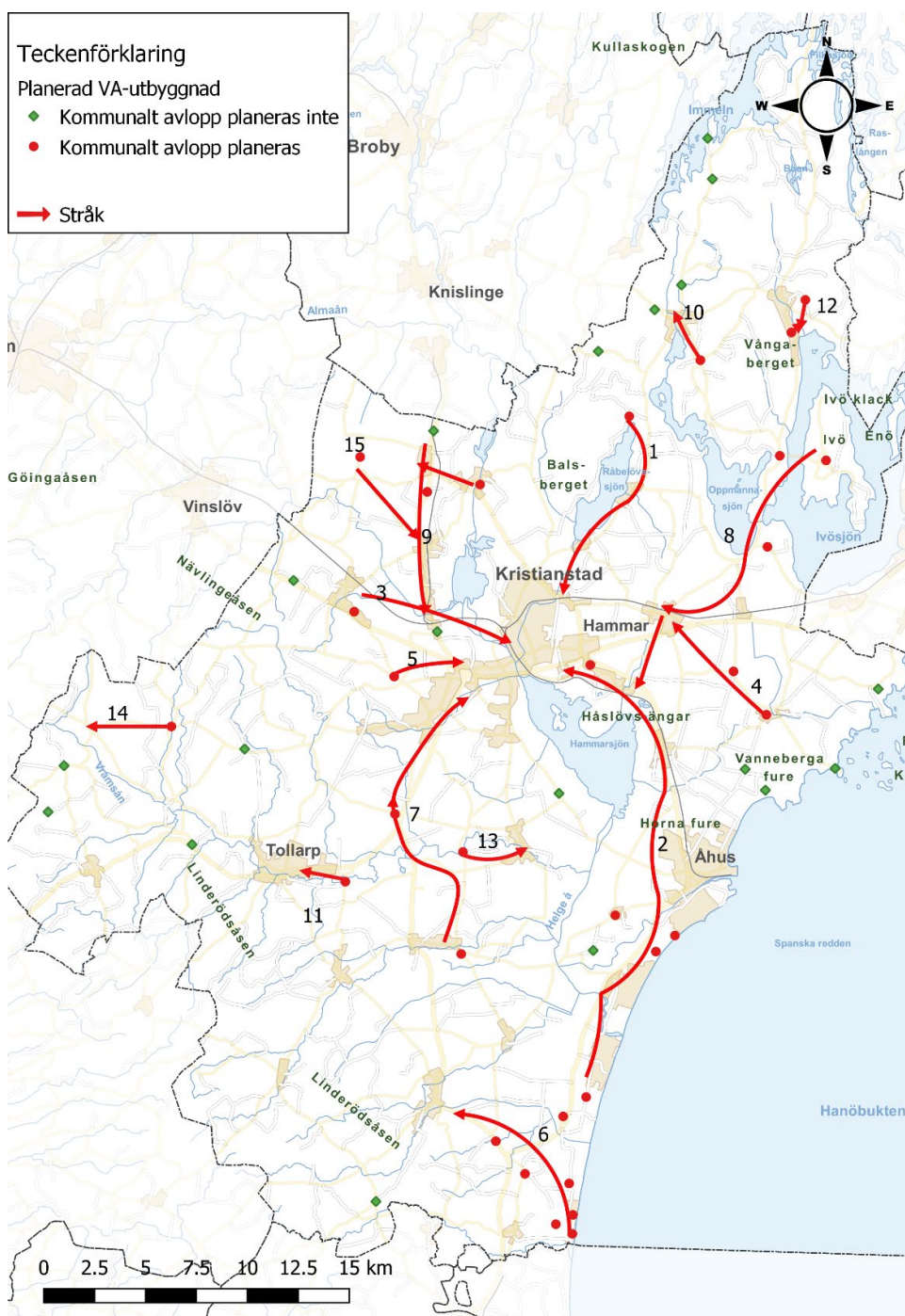
Tabell 7. Behovsbedömda bebyggelsegrupper utanför verksamhetsområdet, antal fastigheter samt beskrivning av VA-standard där den är känd.

Område	Antal fastigheter	Beskrivning
Hörröd	20	Större delen permanentboende, enskild VA
Karpalund	15	Permanentboende. Varierande VA-standard, Avloppen är inventerade
Mjönäs N	40	Större delen permanentboende, enskild VA
Mjönäs	20	Blandat boende, enskild VA
Röetved	25	Permanentboende, enskild VA
Sätaröd	30	Permanentboende, enskild VA
Vasahus	15	Permanentboende, enskild VA
Venestad	25	Permanentboende, enskild VA
Åbro	25	Mest fritidsboende, enskild VA
Äsphult	30	Permanentboende, enskild VA

Bilaga 3

Strategier för utbyggnad av kommunalt vatten och avlopp, så kallade §6 område.

Utbyggnad av kommunalt dricksvatten- och avloppsförsörjning inom befintlig bebyggelse 2022 och framåt, så kallade §6 områden. Utbyggnadsområden för allmänt VA utgår från stråken i det befintliga VA-nätet. Kartan i Figur 5 ger en beskrivning av stråken. Punkterna i kartan ger en beskrivning om kommunens strategi.

Figur 5 Behovsbedömda bebyggelsegrupper i utbyggnadsstråk.

Av de bedömda bebyggelseområdena tillhör 35 stycken kategori A, så kallade §6 områden utpekade av Länsstyrelsen, vilket innebär att allmänt VA behövs enligt tidigare VA-plan. VA-utbyggnad i befintlig bebyggelse prioriteras framöver med hänsyn till vattendragens ekologiska status.

Bebyggelsegrupper ingår i den strategi som gjordes i samband med att VA-planen skapades 2016. Dessa områden är markerade med en röd punkt i kartan med tillhörande stråkpilar, som markerar riktning mot befintligt reningsverk. De gröna punkterna i kartan markerar bebyggelsegrupper där anslutning till kommunalt avlopp inte planeras i nuläget. Utbyggnadsplanen omfattar totalt ca 1500 hushåll.

Beskrivning av utbyggnadsområden

Stråk 1 Österslöv

Utbyggnaden till Ekestad slutfördes 2018. Flackarp är det område som kvarstår att bygga ut dricksvatten och avlopp till.

Flackarp har ca 40 hushåll. VA-försörjning sker i dag genom enskilda lösningar. Recipienten för området är Råbelövssjön som bedöms ha otillfredsställande ekologisk status.

Stråk 2 Åhuskusten

Dricksvattenförsörjning sker via Åhus vattenverk. Kommunfullmäktige antog 2019-11-12 en ny översiktsplan, "Kust- och havsplan" som anger riktlinjer för mark- och vattenanvändningen längs kusten och redovisar zoner med risk för översvämning. På grund av risk för översvämning har "Program för kustens utveckling från Åhus till Juleboda" från 2009 avskrivits, beslut 2021-03-30. Således inga utökade byggrätter för kvarvarande kustplaner.

Stora Ekens väg har 35 hushåll. Blandat fritidsboende och permanentboende. Kommunalt dricksvatten finns till flertalet av hushållen i området. Recipienten för detta område är Hanöbukten. Beslut om verksamhetsområde togs 2020. Utpekad som §6 område av Länsstyrelsen.

Yngsjö – Mästers väg har 20 hushåll, blandat fritidsboende och permanentboende. Recipienten för detta område är Hanöbukten. Mästers väg har enskilda avloppslösningar med varierande status. Området ligger mycket nära planerad ledning. Beslut om verksamhetsområde togs 2020.

Gamla Furuboda är bebyggelsen längs med Furubodavägen omfattar ca 25 fastigheter idag. Marken ligger delvis lågt och omfattas således av översvämningrisk.

Åhuskärr är en relativt tät äldre bebyggelse med inslag av nybyggda hus. Totalt ca 30 fastigheter.

Stråk 3 Önnestad

Önnestad tillhör kommunens basorter och beskrivs som ett utbyggnadsområde i kommunens översiktsplan. Vattenverk finns i Önnestad. Utbyggnadsområdena omfattar totalt ca 50 hushåll.

Bockebäcksvägen Det är ett område med ca 40 hushåll varav 15 hushåll har kommunalt dricksvatten. Beslut om verksamhetsområde för vatten och spillvatten togs 2020.

Stråk 4 Vanneberga

Vanneberga reningsverk har begränsade möjligheter till utbyggnad och kustområdet i sin helhet är i behov av bättre VA-lösning. En utredning om Fjälkingeledningens kapacitet är nödvändig. Vattenverket i Vanneberga saknar tillstånd och förser endast ett fåtal fastigheter med dricksvatten, övriga förses med dricksvatten från en privat gemensamhetsanläggning. Dricksvattenförsörjningen för hela området behöver därför utredas. Stråket föreslås sedan tidigare byggas ut i två etapper med utbyggnad till Vanneberga som etapp 1. Fritidsbebyggelse, etapp 2 nära kusten kan ske mot Rinkaby eller Åhus. Försvarens intresse i området skall beaktas.

Vanneberga by har ca 100 hushåll varav 2 fritidsboende och 98 permanentboende. VA-försörjningen är blandad, kommunalt dricksvatten finns delvis, övriga har samfällid vattenförsörjning och en mindre andel av hushållen är anslutna till den kommunala avloppsanläggningen som har begränsad utbyggnadsmöjlighet. Recipienten är grundvattnet och sårbarheten bedöms vara hög.

Nymö ligger i anslutning till föreslagna ledning mellan Vanneberga och Fjälkinge. Totalt ca 70 fastigheter. Fastigheterna har idag enskilt VA. Recipient är grundvattnet.

Landön har ca 40 hushåll varav 24 fritidsboende och 16 permanentboende. Här finns också en stor campingplats. Recipienten för detta område är Hanöbukten. Enskild avloppslösning föreslås.

Fårabäck har 94 hushåll varav samtliga är fritidsboende på arrendetomter. Recipienten för området är Hanöbukten via grundvattnet. Enskild avloppslösning föreslås.

Krontorp-Svenstorp är två mindre bebyggelsegrupper som ligger på vägen mellan Fårabäck och Vanneberga. Totalt ca 40 fastigheter. Enskilda VA-lösningar med grundvattnet som recipient. Enskild avloppslösning föreslås.

Tosteberga har 50 hushåll varav 7 fritidsboende och 43 permanentboende. Recipienten för området är Hanöbukten. VA-försörjningen är inte tillfredsställande, gemensamt dricksvatten finns i övrigt enskilda avlopp. Enskild avloppslösning föreslås.

Stråk 5 Öllsjö-Vä

Skepparslöv är ett område med totalt ca 80 hushåll varav 4 fritidsboende och 76 permanentboende. Här finns en kyrka och även en skola som är nedlagd. Området är utpekad i översiktsplanen som intressant utvecklingsområde. Exploateringsintressen finns, dock inte i direkt anslutning till befintlig bebyggelsegrupp. Recipienten för detta område är grundvattnet som bedöms vara mycket sårbart. Ur miljösynpunkt finns det dock områden som belastar grundvattnet hårdare, då den befintliga bebyggelsen inom Skepparslövs bykärna har enskilda avlopp i relativt gott skick. Avloppsledningen från den befintliga bebyggelsen ansluts till CRV via anslutningspunkt i Öllsjö eller Vä. Bedömning av möjligheten att bygga ut VA för ny bebyggelse har utretts och bör tas i beaktande i samband med utbyggnad av VA för den befintliga bebyggelsen. Vid dimensionering av VA-systemet är det av stor vikt att antalet fastigheter som beräknas anslutas är korrekt så att funktionen på systemet upprätthålls.

Stråk 6 Degeberga

Stråket omfattar totalt ca 470 fastigheter. Reningsverket i Degeberga är väl fungerande och har kapacitet för nuvarande belastning. En utredning för att bedöma om kapacitetshöjande åtgärder krävs för att ansluta nedanstående bebyggelsegrupper till reningsverket eller om det bör anläggas ett nytt reningsverk för dessa fastigheter bör utredas. Vattenverk finns i Degeberga, Friseboda och Maglehem. I samband med utredningen av stråket bör möjligheten undersökas att avveckla Maglehems reningsverk och samordna med Degebergastråkets utbyggnad. Ett första steg är att utreda tillskottsvattnet i Maglehem. Försvarets intresse i området skall också beaktas.

Österlia-Olseröd är två mindre utsträckta bebyggelsegrupper längs vägen mellan kusten och Degeberga. Ca 50 fastigheter som alla har kommunalt dricksvattenvatten men enskilda avloppslösningar. Recipient är grundvattnet.

Olseröds sommarby är ett fritidshusområde med viss omvandling till permanentboende. Recipient är Hanöbukten. Området består av ca 60 planlagda fastigheter med enskilda avloppslösningar. Några har kommunalt dricksvatten. Det finns också några obebyggda tomter inom området. Inom området finns också Villaföreningen Olseröd Sommarby med en gemensam dricksvattenlösning kopplad till kommunalt dricksvatten.

Rigeleje med Juleboda är ett område med ca 290 fastigheter varav nästan alla bedöms vara fritidsboende. Sannolikt finns här ett betydande sommarboende under perioden maj

- augusti. Recipienten för detta område är Hanöbukten. Området har kommunalt dricksvatten och enskilda avlopp.

Holma är ett fritidshusområde som ligger väster om Rigeleje. Fastigheterna har kommunalt dricksvatten och gemensam avloppsanläggning med oklar status. Ca 90 fastigheter varav ca 5 är obebyggda.

Stråk 7 Everöd

Everöd är inkopplat på tryckledningen från Huaröd och Ö Sönnarslöv in till CRV. Ledningen har problem med svavelväte. Arbetet med att bygga ett nytt kommunalt vattenverk i Gärd Köpinge har påbörjats och förväntas vara klart under 2022. Samtidigt pågår arbetet med en överföringsledning till Everöds vattenverk som kommer ge möjlighet att försörja Ö Sönnarslöv och Huaröd med dricksvatten.

Lyngby är ett område med 30 hushåll varav 4 fritidsboende och 26 permanentboende. Recipienten för detta område är grundvattnet. Området har kommunalt dricksvatten och enskilda avlopp. Området ligger nära befintlig tryckledning i Everöd.

Tings Nöbbelöv. Området ligger intill befintlig tryckledning från Everöd, vissa fastigheter norr om Nöbbelösvägen är redan anslutna. Området omfattar ca 40 fastigheter. Recipient är grundvattnet som är sårbart i området.

Stråk 8 Fjälkinge

Fjälkinge är en av kommunens basorter. En utredning om ledningskapacitet in till CRV bör göras. Vattenverk finns i Fjälkinge och Bäckaskog. Utbyggnadsområdena omfattar totalt ca 100 hushåll.

Befintlig tryckledning finns från Bäckaskogs slott via Kiaby, Bäckaskog och Fjälkinge in till CRV.

Ivö, centrala delen har 80 hushåll varav 30 fritidsboende och 50 permanentboende. Dessutom finns två större campingplatser. Recipienten för detta område är Ivösjön via grundvattnet. Dagens VA-lösningar består av kommunalt dricksvatten och avlopp för en del av bebyggelsen. Övriga har enskilda lösningar för både vatten och avlopp. Den kommunala avloppsanläggningen förnyas under 2021. En potentiell lösning för VA-försörjning på Ivö är genom sjöledning för avlopp. Dricksvattenförsörjning kan antingen ske genom sjöledning från Bäckaskog/Fjälkinge eller genom ombyggnad av Ivö vattenverk.

Kjuge är ett mindre område på ca 20 fastigheter nära ledningen från Bäckaskog som kan bli aktuellt för anslutning. Närmare utredning får göras i samband med förstudie för stråket. Recipient är grundvattnet.

Stråk 9 Bjärlöv – Färlöv

Torsebro är ett utsträckt område som omfattar närmare 100 fastigheter på båda sidor om Helge å. Blandade VA-lösningar finns, många omgjorda på senare år, både enskilda och gemensamhetsanläggningar. Helge å och grundvattnet är recipient. Avstånd till Bjärlövsledningen är knappt 1 km men ledningsdragning mot Näsby bör även övervägas.

Stråk 10 Arkelstorp

Arkelstorp är en av basorterna. Allmän VA-anläggning finns i byn med eget reningsverk och kommunalt dricksvatten från Kristianstad. Några mindre bebyggelsegrupper ligger i närheten till Arkelstorp.

Gamla Arkelstorp och Brunnen, ca 25 fastigheter. Har enskilda VA-lösningar. 11 fastigheter har kommunalt dricksvatten och ingår i verksamhetsområde för dricksvatten. Enskild avloppslösning föreslås.

Brunstorp, med 20 fastigheter föreslås enskilda avloppslösningar. Även bebyggelsegrupper norr om Brunstorp föreslås enskild avloppslösning.

Oppmanna, sydost om byn med ca 60 fastigheter utreds att anslutas till Arkelstorp. Recipienten bedöms var starkt förorenad av enskilda avlopp.

Stråk 11 Tollarp

Reningsverket i Tollarp har tillräcklig kapacitet för anslutning av nedanstående fastigheter. Recipient är Vramsån. Kommunalt dricksvattenverk finns i Tollarp.

Hommentorp har 20 hushåll samt ytterligare ca 10 hushåll i Östra Vram, varav 1 fritidsboende och 29 permanentboende. Recipienten för detta område är Vramsån. Hommentorp har blandade VA-lösningar, kommunalt dricksvatten finns, i övrigt enskilda anläggningar.

Stråk 12 Vånga, öster och söder om byn

Direkt utanför Vånga by finns dels ett område söder om byn och ett öster om byn. Tillsammans är det 50 hushåll varav 2 för fritidsboende och 48 för permanentboende. Recipienten för detta område är Ivösjön respektive grundvattnet. Till Vånga reningsverk är de centrala delarna av byn anslutna. Vid utbyggnad behöver kapaciteten i reningsverket utredas närmare och eventuellt krävs vissa ombyggnader. Det finns ett befintligt vattenverk som kan kräva ombyggnation. Råvatten påverkat av omgivande jordbruksmark.

Stråk 13 Gärds Köpinge

Renovering av reningsverket i Gärds Köpinge är påbörjat. Recipient är Vramsån. Ledningsdragning mot överföringsledning bör också övervägas. Vattenverket i Gärds Köpinge ersätts med ett nytt vattenverk men befintliga borrhör förväntas behållas.

Gringelstad har 60 hushåll varav 2 är fritidsboende och 58 permanentboende. Recipienten för detta område är grundvattnet/Vramsån. Ett mindre antal fastigheter har en gemensamhetsanläggning, i övrigt enskilda lösningar.

Hovby omfattar ca 30 fastigheter intill Hammarsjön som är recipient. Enskild lösning av avloppen föreslås.

Stråk 14 Rickarum

Reningsverket har under hösten 2020 genomgått en ombyggnad där man har förbättrat arbetsmiljön. Arbetet med att ta bort tillskottsvatten pågår i Rickarum. När arbetet är klart och jämnare belastning av verket är uppnådd bedöms det finnas goda förutsättningar för en ökad belastning. Recipient är Vramsån. Kommunalt vattenverk finns.

Djurröd är ett område med 50 hushåll varav 3 fritidsboende och 47 permanentboende. Recipienten för detta område är grundvattnet som bedöms vara sårbart. Möjligheten att leda avloppsvattnet till Rickarums reningsverk bör utredas som första alternativ.

Stråk 15 Norra Strö – Övarp

De mindre byarna Norra Strö och Övarp har ca 45 hushåll varav 1 fritidsboende och 44 permanentboende. Här finns också kyrka och verksamhetslokaler. VA-försörjningen är blandad. Kommunalt dricksvatten finns i Norra Strö, vattenverket i Norra Strö är i behov av upprustning. Utredning är påbörjad att försörja området med kommunalt dricksvatten från Kristianstad. Avloppsförsörjning till CRV kan således bli möjlig.

VA-strategi för Kristianstads kommun
Dnr 2022/593
Antagen av kommunfullmäktige
2023-02-07

Kristianstads
kommun

Tekniska förvaltningen | Vatten och avlopp
Mona Eliasson | 044-13 50 00
www.kristianstad.se | kommun@kristianstad.se